

MTBT KÖNYVTÁRI ADATLAP

nyilvántartási szám: **481**

Szerző:	Jany János
Cím:	Klasszikus iszlám jog – Egy jogi kultúra természetrajza
Eredeti cím:	
Fordító:	
Kiadás helye és éve:	Budapest, 2021.
Kiadó:	Gondolat Kiadó
Oldalszám:	521
Nyelv:	magyar
Copyright:	Jany János, 2021 Napkút Kiadó, 2021
ISBN:	978-963-556-109-4
ISSN:	
Elektronikus változat:	
Példányszám a könyvtárban:	1
A kötetet a Magyar-Török Baráti Társaság vásárolta 2021-ben	

TARTALOM

BEVEZETÉS	11
-----------	----

ELSŐ RÉSZ JOGTÖRTÉNET

ELSŐ FEJEZET: Közjog és politika	17
1. § A törzsi intézmények átalakulása	17
2. § A kalifátusra vonatkozó elméletek	29
2.1 A kalifátusra vonatkozó korai elméletek	29
2.2. Az 'Abbászida kalifátus korának elméletei	32
2.3. Egyéb elméletek	45
3. § Közigazgatás	47
MÁSODIK FEJEZET: A jog történetének főbb állomásai	53
1. § Fogalmak	53
2. § Az iszlám jog kialakulásának korai szakasza	58
3. § A korai iskolák megjelenése	67
3.1. Schacht elmélete és kritikája	67
3.2. A korai iskolák jellemzői	71
3.2.1. A mekkai iskola	71
3.2.2. A málikita iskola kezdetei	72
3.2.3. A hanafita iskola kezdetei	75
3.2.4. Al-Awzā'ī iskolája	78
3.2.5. A sáffīta iskola kialakulása	79
3.2.6. A hanbalita iskola	88
3.2.7. Egyéb iskolák	90
4. § A klasszikus kor iskolái	94
HARMADIK FEJEZET: Az iszlám jog és más jogrendszerek kapcsolata	103
1. § Az iszlám jogot ért külső hatások	103
2. § Az iszlám jog hatása más jogrendszerekre	115
JEGYZETEK A JOGTÖRTÉNET RÉSZHEZ	122

MÁSODIK RÉSZ
JOGELMÉLET

ELSŐ FEJEZET: A jogforrások	131
1. § Az uşūl al-fiqh fogalma	131
2. § A kanonikus források	135
2.1. A Korán és a sunna	135
2.2. Az iğmāʿ	154
2.3. Qiyās	164
3. § A nem kanonikus jogforrások	173
3.1. Az ʿāda (ʿurf)	173
3.2. Az ʿamal	177
3.3. A qānūn	179
3.4. A korábbi kinyilatkoztatások (sharʿ man qablanā)	182
MÁSODIK FEJEZET: Jogi hermeneutika	184
1. § Az iğtihād fogalma és célja	184
2. § Az értelmezés módszerei	193
2.1. A jogi norma és a jogi nyelv	195
2.2. Istidlāl	204
2.3. Tarġīḥ	208
2.4. Istiḥsān	211
2.5. Istiṣlāḥ (maṣāliḥ mursala)	213
2.6. Istiṣḥāb	215
2.7. Ḥiyal	216
HARMADIK FEJEZET: A szereplők	220
1. § A jogtudomány szereplői	220
1.1. A madhhab	220
1.2. A muğtahid és a muftī	234
2. § A jogi oktatás szereplői	250
2.1. Az oktatás szervezete	250
2.2. Az oktatás folyamata	256
3. § A bírósági eljárás szereplői	259
3.1. A bíró	259
3.2. Az eljárás egyéb szereplői	268
3.2.1. Az eljárás menete	268
3.2.2. A bizonyítás	272
3.2.3. A jogorvoslat	280
3.3. A shariʿān kívüli eljárás	286
JEGYZETEK A JOGELMÉLET RÉSZHEZ	290

HARMADIK RÉSZ JOGGYAKORLAT

MÓDSZERTANI ALAPVETÉS	303
ELSŐ FEJEZET: Házassági jog	306
1. § A házasság létrejötte	306
1.1. A házasság megkötésének folyamata	306
1.2. Házassági feltételek és akadályok	308
2. § A felek jogai a házasság fennállása alatt	318
3. § Érvénytelen házassági formák	328
4. § A házasság megszűnésének esetei	331
4.1. A házasság megszűnése haláleset következtében	331
4.2. A házasság megszűnése válás útján	331
4.2.1 A válás kimondása a férj által	331
4.2.2. A válás kimondása a feleség által	336
4.2.3. A válás kimondása konszenzus útján	337
4.3. A házasság megszűnése bírósági határozattal	338
4.4. A várakozási idő ('idda)	339
MÁSODIK FEJEZET: Öröklési jog	341
1. § Történeti áttekintés	341
2. § Törvényes öröklés	345
2.1. Alapelvek	345
2.2. A koráni örökösök (aṣḥāb al-far'ā'id)	347
2.3. Al-ʿaṣabāt	353
2.4. Távolabbi rokonok (dhawū al-arḥām)	356
3. § A végrendeleti öröklés	358
HARMADIK FEJEZET: Vagyoni ügyletek	362
Bevezetés	362
1. § Az adásvétel	363
1.1. Az adásvétel általános formája	363
1.2. Az adásvétel különös formái	376
2. § Egyéb szerződések	378
2.1. Az ajándék (hiba)	378
2.2. A kölcsönszerződés és különböző formái	380
2.3. A bérlet (iğāra)	382
2.4. A letét (wadīʿa)	385
2.5. A tartozásátvállalás (ḥawāla)	386
3. § A szerződést biztosító mellékkötelmek	387
3.1. A zálogszerződés (rahn)	387
3.2. A kezesség	388
4. § Társas vállalkozások	390
4.1. Al-musāqā	391
4.2. Al-qirāḍ	393
4.3. Al-sharika	396
5. § A waqf	398

NEGYEDIK FEJEZET: Büntetések	407
Bevezetés	407
1. § Hudūd	408
1.1. Paráználkodás (zinā)	409
1.2. Paráználkodásra vonatkozó hamis vád (qadhf)	413
1.3. Borivás (shurb al-khmar)	415
1.4. Lopás (sariqa)	417
1.5. Útonállás (qaṭʿ al-ṭarīq)	420
2. § Ġināyāt	422
2.1. Az emberölés	422
2.2. A testi sértés	428
3. § Taʿzīr	430
ÖTÖDIK FEJEZET: Siyar	434
1. § A siyar fogalma és forrásai	434
2. § A ġihād értelmezése	437
3. § A háború és a békekötés joga	441
3.1. A hadviselés szabályai	441
3.2. Háborús magánjogi szabályok	445
3.3. A békekötés joga	448
4. § Nem muszlimok az iszlám állam területén	450
4.1. Hitehagyottak	450
4.2. Dhimmīk	451
4.3. Rabszolgák	454
JEGYZETEK A JOGGYAKORLAT RÉSZHEZ	460

FÜGGELÉK

A fontosabb jogi terminusok és magyarázataik	473
A klasszikus jogtudomány kiemelkedő alakjai	483
A kiemelkedő jogtudósok iskolák szerinti megoszlása	496
A jogtörténet kiemelkedő eseményei az európai és az iszlám jogi kultúrában az iszlám jog klasszikus korszakában	497
Irodalom	500
Név- és tárgymutató	510